Број 22. Нови Сад, у петак 30. јануара 1920. Година II

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчинска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Ћурчијска улица број 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“

Пред завршетак конференције мира.

Нема Србина под овим небом, који у свом веку није чуо или у народним песмама читао за азачке тавнице; на којима су браве дубровачке; где удара мемла од камена; где се гази вода до колена; где се легу гује и јакрепи. И ту Србин тврда срца беше, нити цикну, нити зуби шкрипну!

Са то неколико речи хтео је седи српски гуслар да пластички представи и оличи оне страшне муке, које је имао српски народ да поднесе од прве најезде туранског племена у Европу па до коначног свог ослобођења и уједињења, до год. 1918.

Све је то српски народ поднео са неисказаним прегором а све у једну сврху — да се коначно опет дочепа и дохвати своје старе слободе и да прикупи и уједини растурену, разверену, расцепкану и разнарођену рођену браћу по разним тиранима верским и политичким и разним тлачитељима људских права и човечије слободе!

Но кулминацијону тачку свих у прохујалим вековима смишљених и изведених мучења постигао је овај рат и однео рекорд — јер је овај рат руковођен људима истанчаног чувства и изоштреног разума а до крајности покварене душе и срца особито у последња четири деценија вером и школом — јер, зверства каква су извађана на српском народу у Срему, Србији, Босни, Херцеговини, Старој Србији и Мађедонији по образованим Немцима и културним Мађарима, нема забележено ни у турским нити у монголским аналима.

А Србин — тај „вадрац“ — којег тек један део од пре 110 година дахну душом испод турског ропства и поче заснивати села и засеоке, паланчице и варошице а остали делови и даље стењаху под притиском Швабе и Мађара, — тај „некултурни“, „дивљи“ Србин, по њиховом назору, иде свесно у рат са песмом на уснама, са раздраганом душом, несебичан, идеалан, да се са осталом својом браћом сједини, да их ослободи испод туђег јарма и себи у заједницу припоји, да отпочну заједнички живот живовати и на један начин Бога величати — а не да убија старце, бабе, нејаку децу и да све што оком види, вуче, ништи и батали и ставља под огањ и мач немилице уз досад невиђена разноврсна мучења.

Србин пролива немилице своју племениту крв, да спасе човечанство од германске хале, која хтеде цео свет да прождере, па сам да живи на овом свету и ужива у овим божијим даровима за све човечанство спремљеним!

Србин, за све време овог грозног рата даваше оберучке и капом и шаком, не рачунајући шта ће њему остати, само да се у тој дивовској борби може издржати, док се тај вандалски непријатељ човечанства, до данас најкултурнијег доба не онемогући у сврху, да постојећа култура може бити плод за све човечанство а не само за гладног и ненаситивог Швабу, а као завојевачу да му се затвори пут за Исток — Багдад!

За сву ту несебичност, нечувену храброст и племенитост, дарежљивост, верност и издржљивост до краја, наше силе савезнице, по свем свом раду до данас, најмање посвећују љубави и праведности према српском народу, ма да су захтеви нашег народа скромни а на правди засновани.

У сврху одржања принципа правде и правичности, с којим принципима морају данас рачунати сви народи на свету па и бивши зарађени народи — не смеју се преговори мира одуговлачити у бесконачност; не сме се ником кроз прсте гледати и разним пожудама удовољавати, ма био народ мали или велик; не сме се ником дозволити да пружа руке на туђе покрајине. Ко то чини, ваља га одмах по прстима лупити, па ма то ко био; где се иоле сумња појави о величини нације ма у ком пределу, има плебисцит да реши; опљачкане и отете ствари имају се одмах покупити и повратити, откуд су донесене, а за марву, храну и друге покретности оштећене непокретности у ратну одштету уврстити и да се има исплатити у установљеном року по конференцији мира. Ратну отштету рачунати према времену ратовања; ратне шпекуланте у крај потиснути, као што су били Талијани и Румуни.

Тако ће савезничке силе победнице чистом правдом умивене и слогом загрљене најбрже и најправедније заокружити границе са уважењем стратегијских разлога и погледа и тако би се сви народи смирили и увели у нов живот, који ће бити постављен на праву свију и свакога појединца, јер без тога нема изгледа на трајан и користоносан мир, који тако жељно сви народи Европе очекују.

Народи, односно њихови заступници при конференцији мира, који се буду конзеквентно држали истакнутог принципа, неће никад малаксати на правом путу живота, који води њихов народ правом напретку.

Србин признаје: храброст, издашност, љубав и племенитост својих савезника, али се уједно поноси да је упоредо са ратним савезницима држао од првог до последњег часа и никад се није предомишљао или пољуљао ни у верности, ни храбрости, ни племенитости, ни допринашању ратних жртава како у крви тако и у новцу и другим приносима, за

Подлистак.

Забава новосадска која се уздигла над забавама.

Ко је био на јучерањој свето-савској забави у Новом Саду, никада је заборавити неће и не може. Нами су „Шојкама“ чешће пребацивали, да се разумемо *само* у забавама. Да се заиста у томе ванредно разумемо, показали смо и јуче, на светосавској забави. Али да се бринемо само о томе, далеко је од истине. Наша борба за напредак и Српство, поред свију огромних тешкоћа, није била мала, ма колико да је била тешка, много смо страдали што смо хтели да останемо Срби, и само смо због тога дочекали дан ослобођења као добри Срби. Колико наш Србин страсно воли своје, показало се и јуче.

Вара се ко мисли, да има Срба који у својој српској претераности мрзе своју најближу браћу Хрвате и Словенце и да не би волели с њима заједно. Било је многог чега између нас и Хрвата, и не желим данас испитивати, ко је био крив, или бар већма крив. Ако ћемо заједно да живимо и радимо, морамо да заборавимо прошлост.

Да кажем истину: Ми се на јучерањој светосавској забави нисмо ни најмање претварали. Показали смо, без икаква завијања, оно искрено, отворено, оно што јесмо: добри па и одушевљени Срби.

Али смо показали и нашу искрену наклоност према браћи Хрватима и Словенцима. И показали и жељу за јединством с њима. То је најјасније изражено било, не толико речима, колико живом сликом, што је носила наслов: Уједињење. На слици је била Србија, стискава снажно сестринске руке својих сестара, Хрватске и Словеначке. А три заставника држали су заставе: један српску, други хрватску, трећи словеначку. Ова велика дивно изведена слика била је величанствена; у њој је истакнуто било велико јединство Срба, Хрвата и Словенаца. Из дубине је провиривало јасно братство с браћом, али се видела и та мислао: Србин бити није грех! Желели би, да се и на забавама што их приређују браћа Хрвати у истој мери, поред њиховог уздиже заједница са друга два братска народа, као овде код нас. Ову велику дивну слику извео је по замисли приређивачког одбора женскиња уметник Васа Ешкићевић.

Оваква прослава Св. Саве била је достојна великог српског светитеља и просветитеља. Свети Сава није се борио само за православну веру, него и за просветни напредак свога народа. Његова је била она велика мисао, да смо сви браћа и блиски, да је грешно дирати ма коме у његово, али да је сваки дужан бранити и своје.

Ова велика мисао провејаваше и из ове забаве. Најближа наша браћа спомињана су са братском љубављу. Ако је понегде истакнуто, да је сваки себи најближи, истакнута је несумњиво и љубав према најближима, као и тежња за заједничким радом.

Без увијања и завијања истакнуте су на новосадској св. савској забави велике народне мисли и зато смо видели на оном месту не само одобравање, него одушевљење и занос. Видела се јасно тежња за братством и државним уједињењем, али и она необорима истина, да паметан човек може бити одушевљен за братство, али да при свем том не може заборавити на себе.

Ако је искрено стало до јединства, може се постићи само на искреној и природној основи, на неприродним сањаријама никада. То је оно велико начело што га је свако осетио на јучерањој народној забави.

Нека ми буде дозвољено, у кратким потезима претрести садржај забаве.

На првом месту дошао је пролог. Тај су пролог говориле младе девојчице: Мирјана Гајина и Божана Филиповићева. Прва је приказивала Војвоткињу, друга Далматинку. Биле су обучене оделом, какво је уобичајено у њиховим крајевима.

Док су стајале једна према другој, развиле су овај разговор.

Војвоткиња:

Што сузиш, сестро? Душу ми слама,
Сад си бар с нама, браћом, сестрама.

то и придржава себи право на: равноправну ратну одштету, из којих би се свота имале подмирити у првој линији државне потребе а у другој линији покрити разноврсне штете овим несретним ратом своме народу нанесене како из старе тако и новоосвојене Србије, како би ови у стању били нормалним животом отпочети живети и својој држави пружити оне трибуте, без којих ни једна држава није у стању напред корачити.

Пре завршетка још нешто.

Српски је народ усљед силних својих народних недаћа силно изоштрио свој политички инстикат и видели смо, како се тај инстикат будио и размахивао. Српски народ је својим животом доказао: уме да пашта ко га гњечи; али ономе, ко га обмањује, никад ни до века?

Стева Јаношевић,
бивши Старина Новак.

Светосавска прослава у Новом Саду.

Све новосадске школе и остале просветне установе ове године прославиле су дан *Светога Саве* на најсвечанији начин. Родољубиве српске песме, декламације и говори беху излив радости и благодарности за ослобођење наше. Мало и велико, мушко и женско одало је поштовање и пијетет нашем просветном великану и патрону школа — *Светом Сави*.

У *основној школи* су ученици у присуству многобројне публике певали родољубиве песме, лепо декламовали а при крају свечаности управитељ Ђ. *Петровић* је у кратким цртама описао тешке дане, које су преживеле основне школе за време рата. Сравнио је величину *Св. Саве* са нашим ослободиоцем краљем Петром. Затим је говорио о значају васпитања деце у данашње доба и везе између школе и родитељског дома.

У *срп. вишој девојачкој школи* су ученице врло лепим песмама и декламацијама одале пошту сени *Св. Саве*. Управитељ школе г. Мита *Ђорђевић* отворио је свечаност родољубивим говором и споменуо нови *Врачар*. (Мађари су за време рата у вишој дев. школи на икони ископали очи Св. Сави, када су, као војска, заузели зграду те школе.) Г. катихета Коста *Николић* говорио је о васпитном раду Св. Саве, те је својим говором учинио симпатичан утисак. Гђца Јелка *Павловићева* држала је савремен говор о вези школе и родитељског дома, о значају васпитања и последицама његовим. Говор је био стручан и родољубив. Ова школа је и том приликом истакла се са својим скромним, али врло родољубивим и смишљеним радом. При крају свечаности, по решењу збора, подарено је 100 К сиротој а доброј ученици IV. разр. Јелени *Герић*, као дар гђце Милене *Поздић*, пошт. отправнице у Осеку.

У *срп. мушкој гимназији* држао је леп говор г. катихета прота Мирко *Балубџић*. Светосавска беседа није одржана.

И *Матица Српска* је одржала свечаност. Свечан говор изговорио је г. Радивој *Врховац*, директор карловачке гимназије.

У вече су женске задруге приредиле *Народну Забаву* у корист сироте деце на острву Брачу. Програм није био дугачак, што је било паметно. Била је лепа жива слика, али су ванредно загрејале публику девојчице из сиротишта у *Каменици* својим љупким, слободним и живим играњем. Своје играње су морале неколико пута да понове. И свирка гђце Машићеве лепо се прилагодила програму.

Она деца из *Каменице* са својим доласком *открила* су нешто. Када их човек изближе погледа и разговара са њима, види, да су она у *добрим* рукама. Скромно, укусно и врло брижљиво одевене, чисте, те девојчице одају, да имају врло добру негу. Распитали смо се, и дознадосмо, да је у сиротишту каменичком, васпитатељица једна *Енглескиња*. *Врло добро*. Она тај посао разуме. Препоручујемо управама осталих сиротишта, а нарочито овој у *Новом Саду*, у Трандафилкином сиротишту, да отиду у Каменицу и тамо проуче сиротиште. Тамо ће имати прилике много да науче, што би јако користило деци и њиховим васпитачима.

Политичке вести.

Италијанска ровења.

Прошле се суботе бавио сасвим инкогнито један од главних агитатора за анексију Далмације, италијански публициста Дудан. Он је дошао из Задра једном торпиљарком. У вече је имао састанак са сплитским талијанашима, од којих су двојица с њиме отпутовали у Задар, где их је примио подадмирал Мило.

Бољшевичка најезда.

Целокупна енглеска штампа дигла се на узбуну. Црвена опасност, која је разорила силну Русију, данас је загрозила енглеским колонијама на истоку Азије. Бољшевизам је победивши добровољачке армије Дјењикина и адмирала Колчака, продро преко Касписког Мора и Закавказа у области Туркестана, Авганистана и Кине. Главни агитатори бољшевизма су комунисте Муслимани. Њих предводи позната агитаторка Балабанова коју су прошле године Швајцарци протерали из своје земље. Агитацију бољшевизма помажу брошурама на свима источним језицима. Велики бољшевички немири су избили у Месопотамији. Енглеска влада узима све мере против ширења бољшевика у енглеским интересним сферама.

Пољска.

Пољаци имају много муке са црвеним бољшевичким бандама, које су им у последње време почеле већ и нека подручја у опасност доводити. С тога је сада пољски министарски савет потписао наредбу о општој мобилизацији. Пољаци, који се налазе у иностранству, позваће се, да се одазову својој војној дужности. У најскоријем пак времену предузеће се најоштрије операције против бољшевика.

Нова француска делегација.

Састављена је нова француска делегација за Конференцију Мира, у коју су ушли: Миљран, Маршал, министар финансија, Исак, министар трговине Палеолог и Жил Камбон. Нова делегација ће у главном заступати гледиште пређашње француске делегације.

Око Виљема.

„Дељи Кроникл“ пише, да ће холандска влада обзиром на закон, који допушта издавање само у неким нарочитим случајевима, отклонити издавање расцара Виљема. Међутим није искључено, да ће се Савезници задово-

---

Далматинка:
Огњишта наша редом су хладна,
А уста наша празна и гладна,
Ох, сетите се бога и неба,
Дајте нам само огрева, хлеба.

Војвоткиња:
Кад црна беда обишла није
Крв нашу братску из Далмације
Ми не би били Српкиње, људи,
Да вам не дамо срце и груди.

Далматинка:
Нек вам се, сестро, дар ваш позлати,
Наша ће љубав и бог да плати.

Војвоткиња:
Далматска сестро, сад ниси сама,
Па зашто сузиш? Душу ми слама
Сад си бар с нама, браћом сестрама.

Војвоткиња (окренута публици):
Хвала мајке, волела бих,
Да далеко да ме чују,
Ваша деца, ваше ћери,
Топло вам се захваљују.
Гледале смо што чините,
Са љубављу вашом врелом,
Што чините не говором,
Ни речима, него делом.
Задаћа ће наша бити
Светли рад вам да познамо,
Што можемо бедном дамо
И на вас се угледамо.

Далматинка (окренута публици):
Јад нам дође одасвуда,
А помоћи ниодкуда.
Тад смотрисмо из даљине,
Сестре, које добра чине.
Као анђ'о са висине,
Ваша помоћ на нас слеће,
А то, мајке, заборавит
Далмација никад неће.
И до сад смо веровале
Да тек Србин с нама дише,
Ал' слободно нек се пише:
Од сад ћемо то још више.

За овај пролог што су га деца тако дивно изговорила, кажу, да ју је написала гђа Милица Ј. Т.

Песма гђице Наде Паранос изостала је, јер се гђица певачица разболела.

На реду је била смеса српских народних песама. Гђица Даница Машићева свирала је на гласовиру, на виолини Пера Миличић, на хармонијуму Миле Ђорђевић. Заједничка свирка у ова три инструмента није уобичајена, али је овај нови покушај дивно испао за руком. Бурно изазвани свирачи, свирали су после уз велико допадање и друге српске песме.

Сад су дошле српске и американске игре. Српске је игре изводило шест девојчица, шесторо сирочади, које су имале највише 6—8 година. Та су деца из каменичког сиротишта, где их има око 70. Све ове девојчице, које су играле, Српкиње су из Србије и изазвале су својом игром највеће дивљење.

Још је веће дивљење изазвала лепа американска игра, што је у највећој мери изненадила. Од несрпскога било је само ово у програму. Али такво бурно и одушевљено одобравање тешко да смо икада чули на забави.

Да Америка на светској конференцији помаже српске праведне захтеве било је и до сад познато. *Али баш тога дана, на Св. Саву по подне, стигла је вест, да се Америка заузела за српску ствар у толикој мери, да се Италија тргла и одгодила рок.* Америка је том приликом изнела ствари, што сасвим обарају талијанско гледиште.

Ова најновија вест, што је таман стигла, изазвала је и после америчке игре дуго тапшање и одушевљене усклике. Њихова учитељица, Американка, морала се напослетку, и после дугог опирања, појавити.

За тим дођоше на ред мала Јулка и Станоје Душановић. Глумачка деца приказала су необичним глумачким даром и вештином светосавски благослов од Јована Удицког. Дивљење је било велико, одобравање дуго.

На крају је дошла жива слика: „Уједињење.“ О тој сам живој слици говорио већ неколико речи. О њој треба говорити нарочито и ја то остављам другоме. Напомињем само толико, да би ту слику требало фотографисати и умножити. За време приказа слике певале су иза бине ученице женске школе дивно ону дивну песму: Ускликнимо с љубављу. Пратио их је Миле Ђорђевић. Игра је трајала до 1 сата.

Од улазница је пало на беседи око 11 хиљада круна, од добровољних прилога скупљено је око 12.000 круна. И брашна је раније покупљено близу 1 вагон. О овој забави могло би се још много писати. На њој се показала велика љубав према братском, али и права, отворена љубав према српском.

Ј. Т.

љити са интернацијом Виљема у Холандији, али наравно уз знатно ограничење његове личне слободе. Према најновијој депеши из Берлина, холандска влада је пристала да изда расцара Виљема.

За самосталност Албаније.

У средњој и јужној Албанији осећа се јак покрет за самосталност и против Италијана. Противно досадашњем раду арбанаских првака, овај покрет носи карактер дубље смишљене акције, која се припрема из далека. Сад се чине припреме за велики народни збор у Кроји, на који ће доћи истакнути људи из целе Албаније. На збору ће се изгласати неповерење драчкој влади, која је својом искључиво италијанском политиком одавно изгубила народно поверење. Затим ће се образовати народна влада од најугледнијих Арбанаса.

Италијани све чине да овај покрет угуше, али Арбанаси енергично изјављују, да неће да чују за никакво италијанско мешање у њихове ствари.

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији народни лист у Војводини.

Вести.

— **Пријатељима и пријатељицама „Жене“.** Немојте стрепити, да ћу молити какве прилоге, и ако је реч, да треба да се одржи „Жена“. Моје је тврдо уверење, да „Жена“, нарочито данас, треба да се одржи, и готова сам са своје стране да чиним све што год могу, да се „Жена“ одржи, па ма принела и нешто материјалних жртава. Али могу тражити од пријатељица и пријатеља женског питања, да учине са своје стране оно, што је потребно, да овај лист не престане сад, кад ће се морати ускоро решавати и женско питање, а нарочито право женскога гласа. Показало се, да је рад и уплив „Женин“ помогао томе, да смо ми жене, макар у Војводини, добиле право гласа за државни сабор приликом последњих избора. Не држим, да се уважање женскога права гласа не би могло извести и да нема женскога листа, али ако га не буде, осећаћу неки зазор а сигурно и други. Тима другима се обраћам и молим их, нека обавесте женскиње, које су им ближе, и нека их покрену, да и под овом скупљом ценом претплате се на „Жену“. „Жени“ је повишена цена од 36 на 80 круна годишње. И да не би морала бити скупља излазиће на 3 табака, место на 4. Могу рећи, да сам одрасла поред штампарије и да добро познајем прилике, те ово нагло скакање цене листова врло добро разумем. Слагачи су још до скора имали 236 К недељне плате, данас 520 К. Електрична струја била је 60 К месечно, сад је 1800 К и то на мање сати. Боје, које су биле 12 К, сада су 120 К. Зејтин је дошао од 5 на 30 К. Хартија је бар трипут толико поскупила.

И штампа је поскупила неколико пута. Наши листови скочили су у цени три, четир, па и више пута.

Публика крај тога не може да буде без листова и политички листови пролазе данас боље него и пре. Моје је уверење, да ни „Жена“, ако има у нас женске свести, не треба да пропадне. Не прилагањем, и ако сам уверена, да бих само код неколико женскиња требала да одем, па можда чак код једне, па да прикупим прилог за целу ову годину „Жене“. Али то није данас пут, који одговара нашем достојанству. Ми треба да докажемо, како смо у стању са претплатом да издајемо свој женски лист. Само на тај начин могу га уређивати ја.

Изнела сам све разлоге, који би били за то, да „Жена“ не престане излазити. Ја лично, готова сам, да учиним све што могу за то, али морам позвати поштоване пријатељице и пријатеље, да се заузму за „Жену“. Ово сам била дужна казати, јер нисам рада да само мене криве, ако „Жена“ престане. А мања је брука да престане, но да купимо за њу прилоге.

Милица Јаше Томића.

— **9 круна — буђав хлеб.** Два дана није било у Новом Саду хлеба, ваљда за то, да могу трећи дан продавци хлеба од 7 на 9 круна скочити са ценом. Пекар из дунавске улице поднео је још већу жртву. И он продаје за 9 круна килу хлеба, ал' даје грађанству бар буђав. У Београду, ако пекар продаје ексик (мање од мере) бајат (стари, тврд хлеб) а они га цепну по кеси и још му се приде ухвати хапс, а код нас, хвала Богу, живе пљачкаши као хајдуци у шуми. Тако на пр. кувана шунка стаје на пијаци 50 круна кила. Иста та шунка стаје код Браће Вагнера 100 круна. Кувана сланина паприцирана на пијаци 36 круна, а у кобасичарници код католичке цркве 60 круна.

— **Новосадске новости.** У Новом Саду ће се у скоро отворити нека „Модерна бина Јелисавета“ под управом једног члана загребачког позоришта и пештанске опере. Какво ће нам добро ова „бина“ донети, још не знамо. — Дозволом надлежних власти веће гостионице и кафане могу бити до 12 сати ноћу отворене у нашој вароши. Ово је нешто за веселу браћу! („Кад веселье бујно тече“... биће им и до 12 сати мало. — Прим. слагач.) — Иначе по мало се опажа, како тужни каравани странаца све један по један напуштају Нови Сад.

— **Суботички корупционаши.** Поред свих тужби што су поднесене противу неких корупционаша, остали су исти на својим местима. Ако су премештени, то су с горег на бољи положај дошли, ваљда због своје „високе везе“. Напротив још они гањају оне, који се противу њихове пљачке боре. Тако сад јучерашња „Трибуна“ доноси вест под под насловом „*Нестало вагона*“, ово:

„По вароши круже гласови, да је из Суботице нестало читаве композиције најбољих вагона I. и II. класе и да се исти налазе у мађарским рукама! Говори се, да се по овој ствари води и нека истрага, па бисмо молили надлежне за мало објашњења по овоме.“

Да не падне и та истрага у бунар и кривци се унапреде? Па где је била славна делегација банатских железница?

— **Кратке вести из наше земље.** У нашем Краљевству има до сада 300.000 сирочади без оца и мајке, о којима ће се држава старати. — У Београд долази у скоро грчки министар исхране. — У Загребу је у фабрици оловака „Пенкала“ избио страјк. — У Загребу излазе услед страјка слагача у место свих загребачких листова „*Загребачке новине*“.

— **Осечко позориште.** У Осеку се већ неколико дана воде преговори са изаслаником министарства просвете, Христићем, о прелазу осечког позоришта у државну управу.

— **Забрањен лист.** Министарство унутрашњих дела забранило је улаз у нашу Краљавину њујоршком листу „Народни Лист“ због његовог против-државног писања. А треба знати, избори су на прагу! . . .

— **Дипломатске вести.** Потписан је указ за постављање Тресића-Павичића за нашег посланика у Мадриду и Ј. Јовановића за посланика у Њујорку.

— **За обнову Србије.** Ових дана је одржана седница министарског савета под председањем Њ. Кр. В. Престолонаследника Регента Александра. На седници се расправљало о унутрашњој политици и унутрашњем стању. Између осталога одобрен је кредит од 150 милијона за набавку 10.000 плугова и 30.000 пари волова за обнову Србије и припомоћ земљоделцима у Србији.

— **Државна помоћ.** Влада је одобрила своту од 95.000 К као државну припомоћ за ђаке избеглице.

— **Преска парница.** Ових дана започео је пред сарајевским окружним судом низ расправа против уредника „Српске Зоре“, г. Ђ. А. Чокорила, због наводних клевета које је износио у своме листу.

— **Личка железница.** На личкој железници довршен је део пруге од Врховина до Книна у дужини 50 километара. Радови се и даље од Книна продужују.

— **Упис у Богословију.** Упис у Богословију Св. Саве у Београду вршиће се до краја јануара.

— **Нова маркарница.** Зграда фабрике палидрвца у Београду (на Сераку) преудесиће се у зграду маркарнице те ће запослити око три стотине радника.

— **Помоћ сиротињи.** Министарство исхране ће набавити 30 вагона јаре пшенице и поделити сиромашним породицама у Банату за семе на пролеће.

— **Фабрика обуће у Суботици.** У Суботици је основана фабрика обуће „Даница“, као деоничко друштво са главницом од 2 милијона круна. Друштво финансира Хрватска Земаљска Банка. Фабрика ће израђивати 350 до 400 пари обуће дневно.

ОГЛАШУЈТЕ У „ЗАСТАВИ“!
Највише успеха доносе огласи у „Застави“.

Курс валута и ефеката.

Врста:	курс у крунама: нуди се за		тражи се за	
I. Валуте:				
Динар	4	05	4	—
Франак	9	40	9	20
Енглеска фунта	370	—	360	—
Грчка драхма	13	—	12	70
Талијанска лира	7	70	7	50
Румунски леј	2	10	2	—
Бугарски лев	1	75	1	65
Долар	100	—	99	—
Немачка марка	2	10	2	—
Рубаљ (Романов)	1	50	1	40
Дукат мали	225	—	200	—
Дукат велик	1100	—	1000	—
Наполеондор	350	—	340	—
Швајц. фрк	19	—	18	50
Чешке К	1	55	1	45
Аустр. К	—	42	—	38
Сребрне К	5	—	4	50
10 К у злату	175	—	170	—
20 К у злату	350	—	340	—
II. Ефекти:				
Деон. Срп. Б. Загреб	950	—	900	—
Деон. Хрв. Е. Б. Загреб	1575	—	1565	—
Деон. Прив. Нар. Б. Београд	9850	—	9800	—
Деон. Брод. Дрш. Београд	2040	—	2030	—
4% Срп. зл. рента	1780	—	1770	—
4½% Срп. зл. рента	1840	—	1800	—
2% Српски лоз	505	—	500	—
Дувански лоз	101	—	95	—
4½% зл. Хрв. Еск. Банке	102	—	101	—
4½% злж. град Загреб	—	—	—	—

Привредник.

— **Обнова винограда у Далмацији.** Ради обнове винограда у Далмацији, пољопривредни одсек далматинске владе добио је 4 милијона круна, која ће се свота разделити виноградарима у виду зајма без интереса.

— **Наше дрво за Париз.** Јављају из Београда, да је париска градска управа тражила од наше владе дозволу за први транспорт дрва, који је купљен у Славонији.

— **Извоз кудеље из Бачке.** Једно француско индустријско предузеће купило је у Бачкој 40 вагона кудеље.

— **Фабрика четака.** У Земуну постоји секвестрирана фабрика, која израђује разноврсне четке и метле. Фабрика је подигнута на доста модерној основи, а моћи ће да производи 300.000 комада годишње. Слична фабрика са знатно већим производом и ширим обимом постоји већ у Љубљани.

— **30 вагона петролеума.** Београдска општина ће у скоро добити од једне конзорције у Румунији 30 вагона петролеума по прилично јефтиној цени.

— **1 круна 1 сантим!** Једна аустријска круна плаћа се данас у Швајцарској само један сантим.

ooo ТРАЖИ СЕ ooo

СРПКИЊА

::: ЗА ПРОДАВАЧИЦУ :::

са знањем потребних језика. Предност имају жене или кћери РАТНИКА или ИНВАЛИДА. Наступити може ОДМАХ. Плата према договору. Обратити се на: 2318 1—1

ЉУБОМИРА ЂУКИЋА — НОВИ САД
Краља Петра ул. бр. 4.

::: КОЖАРСКА ТРГОВИНА :::

МИЈАТОВИЋ И МОМИРОВИЋ

- БЕОГРАД, КНЕЗ МИХАЈЛОВА 47. -

ДОБИЛА ЈЕ ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ ЂОНА И ЦРНОГ БЛАНКА 2139 1-3

КУЋА НА ПРОДАЈУ, нова састојећа се из више соба и нузгредних просторија и са електричним осветљењем. Купци нека се изволе обратити на:

ИВАНА ЈОВАНОВИЋА
2321 1-2 ципелара у РУМИ (Срем)
под црквом бр. 4.

Саопштење поштованим посједницима кинематографа!

Част нам је овим саопштити Вам, да смо под судски протоколираном фирмом:

„ГЛОБУС“

ПОДУЗЕЋЕ ФИЛМОВА „ВОЈВОДИНА БАНКА“ Д. Д. И ДРУГОВИ

основали подузеће за позајмљивање филмова, те смо већ у поседу једног богатог избора нових филмова.

Иностране атракције добивамо одмах након њихове појаве на пијаци светској.

БАНКА ВОЈВОДИНА Д. Д.
2320 1—1 НОВИ САД.

ЗА ПОТКОВИЦЕ ЕКСЕРА БРОЈ 3 и 4 ДОБИЈА СЕ КОД: Г. ШАШИЋА — НОВИ САД, ТЕЛЕЧКОВА УЛ. 26. 2302 3—5

КР. ГРАЂЕВНИ УРЕД У РУМИ.

Број: 1 ех 1920.

Предмет: Босутска устава код Босута, повишење пристојба за пролаз лађа и иних возила. — 2273 3-3

ОГЛАС.

Будући да се је показало, да огласом овог кр. грађевног уреда од 26. рујна 1918. број 3.363 за пролаз водених возила кроз босутску уставу код Босута установљене пристојбе ни издалека нису достатне за покриће трошкова режије и уздржавања уставе, то се овиме свестрано оглашује, да су наредбом предсједништва кр. хрв. слав земаљске владе, у послу грађевина од 27/12. 1919. број Г. В. — 2071 почам од 1. фебруара 1920. унадаље установљене слиједеће нове пристојбе:

1.) Сва водена возила плаћају при улазу у Босут, а исто тако и при излазу из Босута по тони носивости пристојбу од *три (3·0) круне,* и то без обзира на то, јесу ли возила празна или натоварена, те без обзира на то, пролазила она кроз уставу или преко бране.

2.) Пароброди, дереглије и чамци, плаћају за сваки пролаз уставом најмању пристојбу од *једне стотине и педесет (150) круна,* а ако су натоварени евентуално већу пристојбу по ставци 1. —

За прелаз преко бране не плаћају ова возила ништа, ну само ако су празна.

3.) Чамци спадајући к лађама прости су од пристојбе.

4.) Горње пристојбе плаћају сва водена возила без обзира на врст товара и материјала, те без обзира на то, служио исти за јавне или приватне сврхе, дакле и лађе натоварене шљунком и каменом за градњу и уздржавање цеста. —

5.) Управитељ сваке товарне лађе дужан је, да се код управе босутске уставе гледе носивости лађе искаже баждарским листом.

За лађе без баждарског листа установити ће се носивост по управи уставе без права приговора од стране странке.

Носивост у тонама установити ће се у таковим случајевима ако, да ће се извана у метрима мјерена дуљина лађе помножити са исто тако мјерном средњом ширином лађе, а најзад висином лађе, мјереном од дна до 30 цм. испод горњег руба балвана у средини лађе.

Овако установљени број кубичних метара јест уједно број тона.

6.) Пристојбе плаћају се прије пролаза лађе или иног возила уз потврду управе уставе.

У РУМИ, дне 2. сијечња 1920.

Кр. грађевни уред у Руми.

:-: ПОТРЕБУЈЕМО: :-:

КЊИГОВОЂУ

КОЈИ ЈЕ ВЕШТ ДРВАРСКОЈ И ГРАЂАРСКОЈ СТРУЦИ, ПЛАТА И СТУПАЊЕ ПО ДОГОВОРУ. ooo

Народна Кредитна Банка д. д.
2207 3-3 **Срем. Карловци.**

ТВРДКА: КОН И СИНОВИ примају одмах НАРУЏБЕ ЗА МАЦЕС. По наруџби шаљу одмах. Адреса: Кон и комп. Суботица, Bognár u. 179/a. 2315 2-7

Дужницима „ЖЕНЕ“.

Све оне који дугују за 1919. и евентуално и 1918. годину молимо да одмах пошаљу своју претплату. Иначе нека се не чуде ако не добију идући број. — Исто тако молимо оне пошт. претплатнике који желе „Жену“ за год. 1920. да им се шаље, да новац пошаљу, јер ће се због скупоће лист само онолико штампати колико се претплатника јави. 3—3

Администрација „ЖЕНЕ“.

Гостионица на продају!

Своју гостионицу у Ђурђеву продајем из слободне руке, заједно са инвентаром. У посед може купац ступити одмах.

Обратити се на власника:

Душана Шовљанског
2310 2-3 Ђурђево (Бачка).

НАРОДНА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ.

Загреб, мјесеца јануара 1920.

Повишење главнице од К 20,000.000 на 30,000.000

Позив на субскрипцију

25.000 комада дионица, гласећих на доносиоца по К 400·— насловне вриједности у укупном износу од К 10,000.000·—

П. н.

На темељу својеодобног овлаштења изванредне главне скупштине, одлучило је равнатељство Народне Банке д. д. провести повишење дионичке главнице и емисију нових дионица под слиједећим увјетима:

1. Дионичка главница од 20,000.000·— повисује се издањем нових 25.000 дионица по К 400·— ном., дакле за К 10,000.000·— на К 30,000.000·—.

2. Посједницима старих дионица припада право на 2 старе дионице оптирати 1 нову уз цијену од К 445·— по комаду нове дионице, заједно са 5% камата од 1. сијечња 1920. до дана уплате.

3. Уписна мјеста примају такођер уписе нових дионичара уз течај од К 475·— по дионици са 5% камата од 1. јануара 1920. Овима ће равнатељство од евентуално неоптираних комада додијелит комаде према својој увиђавности.

4. Субскрипција почиње 10. јануара, а свршава 31. јануара 1920. а за супскрипције у Америци траје рок до 15. вељаче 1920.

5. Нове дионице имаду купон за годину 1920., те им припада право на дивиденду за исту.

6. Протувриједност подписаних дионица ваља уплатити одмах, а најкасније до 31. јануара 1920. односно 15. фебруара 1920. Уплате за недодијељене нове дионице повратит ће се скупа са 3½% камата од дана уплате до повратка новца.

7. Субскрипција се обавља односно примају пријаве:

У ЗАГРЕБУ: на благајни завода
„ БЕОГРАДУ: Прометна банка
„ БРОДУ н/С.: Банка и мјењачница Брдарић и друг, као афилијација Народне банке
„ ДУБРОВНИКУ: Народна банка д. д. Загреб, филијала
„ ЉУБЉАНИ: Љубљанска кредитна банка д. д.
Крањска дежелна банка
Кметска хранилница
„ ОСИЈЕКУ: Банка J. Краус и друг
Све филијале загребачких банака
на РИЈЕЦИ: Хрв. централна банка д. д.
у РУМИ: Задружна банка д. д.
„ САРАЈЕВУ: Хрватска централна банка
у СПЉЕТУ: Задружни савез
„ ЗЕМУНУ: Земунска штедионица
док уплате могу услиједити такођер код свих загребачких завода те њених филијала.

У сједињеним државама:

у NEW-YORKU: Garanty Trust Co.
Emil Kiss, banker
„ PITTSBURGHU PA: Union Savings Bank
„ AKRON O.: Depositors Savings & Trust Co.
„ MC KEESPORT PA.: Jos. Roth & Co.
„ YOUNGSTOWNU: Dollars Savings Bank
„ ROCHESTER PA.: All Nations Bank

8. Посједници старих дионица, који желе у смислу точке 2. оптирати нове дионице, ваља да предложе код горе означених мјеста субскрипције:

Точно испуњену и потписану пријавницу уз назнаку пописа бројева старих дионица (у колико нису код завода у пологу) или међутомницу старих дионица.

9. Репартицију дионица субскрибираних у смислу точке 3. придржаје себи равнатељство.

10. Течајни (ажијски) добитак, који се получи код издања нових дионица, иде у корист редовите причувне закладе одбивши трошкове емисије и пристојбе, те дотације мировинског завода.

11. За проведбу ове емисије створен је синдикат, који зајамчује успјех повишења дионичке главнице. 2236 4—4

Управник: Јаша Томић. Штампарија Супек-Јовановић и Богданов, Нови Сад, Житна Пијаца број 22. Одговорни уредник: Јанко Перић.